Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Ahvenisjärven koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Esiopetuksen alussa varataan riittävästi aikaa ryhmäytymiselle ennen laajempaa yhteistyötä esi-ja alkuopetuksen välillä. Ryhmäytymistä tuetaan yhteisleikein sekä luomalla lasten kanssa ryhmän yhteiset säännöt. Aikuisten tehtävänä on havainnoida lasten välisiä vuorovaikutustilanteita ja huolehtia, että jokainen lapsi pääsisi osaksi leikkejä ja saisi mahdollisuuksia ilmaista omia mielipiteitään ja toiveitaan. Ryhmäytymistä ja leikkiystävyyksien syntyä edistetään muodostamalla erilaisia, vaihtuvia työskentelypareja ja pienryhmiä. Aikuisten velvollisuus on huolehtia siitä, että jokainen lapsi tuntee olevansa täysivaltainen ryhmän jäsen ja osallinen omalla persoonallisella tavallaan.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on taattava esim. kuvatukea hyödyntämällä, niin että kaikki lapset kielentaidoista riippumatta pääsevät vaikuttamaan asioihin ja ilmaisemaan mielipiteensä.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
- erilaiset tunnemateriaalit tunteiden käsittelemiseen (Huomaa hyvä, Maltti ja Sinni, Piki, Fanni, Ympyräiset, digimateriaalit...) - positiivinen pedagogiikka (vahvuuksien ja positiivisuuden kautta ohjaaminen) - nopea piirtäminen ja mini-verso - aktiivinen keskustelu kuvatuella ja yhteisleikit - draamakasvatus - erilaiset ryhmämuodot pedagogisessa toiminnassa	- positiivinen puhe, kunnioittava ilmapiiri - positiivisen vuorovaikutuksen mallintaminen - kuvasäännöt - jatkuva lapsiryhmän havainnointi ja sitä mukaan varhainen puuttuminen - ryhmäytyminen ja me-henki	- kokemuset erilaisissa ryhmissä työskentelyssä auttaa lapsia kehittämään tunne- ja kaveritaitoja monipuolisesti (esim. kaveriarpajaiset, aikuinen päättää leikkiparit/-ryhmät) - erilaiset tunnemateriaalien ja kuvatuen avulla tunteiden ja vahvuuksien tunnistaminen - nopea piirtäminen vahvuuksien ja tunteiden sanoittaminen arjessa (ei vain suoritusten kautta!) - pro koulu -toimintamalli koulun kanssa: Koulun	- kaikki aikuiset ovat yhteisvastuussa tunne- ja kaveritaitojen kehittämisestä - tiivis yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä (yhteiset toimintamallit ja

		arvot Turvallisuus, Luottamus ja arvostus ovat koulun seinällä selkeästi näkyvillä. Arvot on myös pilkottu erilaisiin toimintaodotuksiin eri toissa, luokka, käytävä, ruokailu. Lapsille jaetaan kehukortteja edellämainituista toiminnoista.	

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4.
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

- kirjastokäynnit (lasten valitsemat kirjat, mutta myös selkeät kuvakirjat, lyhyet sadut)
- päivittäinen satuhetki: ääneen lukeminen, hiljainen oman kirjan selaaminen/lukeminen
- palataan tarinaan ja sen sanastoon
- runot, lorut, riimittelyt arjessa
- draamakasvatus
- toiminnan eheyttäminen (esim. tarinan muisteleminen kuvataiteen keinoin)
- eriyttäminen (mahdollistetaan lukukokemuksia oman taitotason mukaan)

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

1. Toiminnan organisointi

- uusi koulu ja uudet tilat, joten mahdollistetaan jokaiselle ryhmälle joustavaa tilojen käyttöä ja opastusta

- yhteiset keskustelut, ideoinnit ja havainnot, joiden pohjalta toiminnan suunnittelua

- lasten mielekiinnonkohteet ja yksilölliset tarpeet raameiksi toiminnan suunnittelulle

2. Oppimisympäristöt

- hyödynnetään aktiiviesti olemassaolevia tilamahdollisuuksia (esiopetuksen monitoimisali, Ahvenisjärven yleisurheilukenttä, koulun viereinen krikettikenttä, metsä- ja puistoalueet koulun läheisyydessä, erilaiset retket)

3. Motoriset taidot ja toiminnallisuus

- tuetaan lasten motorisia taitoja monipuolisesti arjessa

- viikoittaiset liikuntasalivuorot

- viikoittaiset retket lähimaastossa

- opetuksen eheyttäminen: toiminnallisuus mukaan eri oppimistilanteisiin (kuten kirjaimia ja numeroita liikkuen ja leikkien)

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*

  Ympäristön puolesta toimiminen

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Vahvuudet yksikössämme:

- hyvät puitteet erilaisille retkille (paljon metsäalueita ja puistoja koulun läheisyydessä)

Mitä osa-alueita vahvistetaan ja miten?

- matalan kynnyksen retket (lähialueen metsiin ja puistoihin, julkisen liikenteen hyödyntäminen kauempana oleviin kohteisiin)

- kestävä elämäntapa: kierrätetään jätteet luokissa ja otetaan lapset mukaan roskien viemiseen, käydään myös roskakävelyillä lähialueilla

- hyödynnetään ulkona oppimista